

28. Aug. 1971

FAKTA

Dato:
28. Aug. 1971

Sidetal:
Rød blå bd 3 s. 14-20

Generelle kommentarer:
Joseph Kosuths essay "Art After Philosophy" trykt i tidsskriftet Studio International i 1969 over tre numre fik afgørende indflydelse på Mertz' kunstsyn fremover. Mertz udstillede siden med Kosuth på en stor gruppeudstilling "Process und Konstruktion" i München i 1985 og i 1999 deltog Kosuth på mindeudstillingen "Til Mertz" på Sorø Kunstmuseum. Læs mere om Kosuths betydning for Mertz i bl.a. Peter Brix Søndergaards artikel "Et meget magert udsagn – Albert Mertz' R+B proposition og dens kunsthistoriske forudsætningsrum" i Mertz om Mertz - noteværk og skrifter ved Cecilie Høgsbro Østergaard (Forlaget Vandkunsten, Kbh. 2012) og i Camilla Jalvings artikel "Kunsten at stille et forslag" i Forskellen er ens - en monografi om Albert Mertz (Strandberg Publishing, Kbh. 2020)

Ludwig Wittgenstein (1889-1951). Den østrigske sprogfilosof hvis berømte sætning "The meaning is the use" Mertz her gentager og som nærmest kunne stå som et motto for Mertz' egne Rød + Blå undersøgelser. Læs mere i Mikkel Boghs artikel "Mertzhuset" i AM – Albert Mertz. Nikolaj udstillingsbygning, Kbh. 1999.

TRANSSKRIFTION

28-8-71

Ud fra det jeg skrev i gaar maa man saa uvilkaarligt spørge hvorfor saa i det hele taget fremstille kunst? Hvorfor f.eks lave denne Bog til kunstforeningerne? Er det fordi man i kunsten har et særligt tanke – oplevelsesomraade? En særlig forestillings- og begrebskategori (i lighed med f.eks matematik?)

Hvad er det jeg vil med Bogen?

Hvorfor vil jeg præsentere et halvhundrede fuldstændig identiske billeder?

Ved sammensætningen af det røde og blaa kvadrat mener jeg at være naaet frem til en struktur der er saa neutral – udtryksløs som mulig – ved at sætte de to kontrasterende farver R – B op ved siden af hinanden – udelukker jeg ethvert æstetisk dekorativt behag – samtidig med at det er to udtalte repræsentationer for kategorien farve – uden at associerer generende til andre kategorier.

Enhver beskuer af disse "billeder" vil kunne se dem som de er og vil have svært ved at se dem som noget andet – perceptionen er direkte uden ret mange muligheder for fejlperception. Beskueren staar overfor noget som ikke naar ret langt udover konstateringen – som da det tilsyneladende ikke har noget indhold – nogen det iboende skjult mening – konstateres som værende indholds og meningsløst. Dette vil beskueren meget hurtigt føle utilfredsstillende hvorfor han vil paafører perceptionen en conception i form af et indhold – en mening – som altsaa kommer fra ham og ikke fra "billedet". Men – saadan forholder det sig ved betragtningen af enhver synlig genstand det er ikke noget specielt for "billedet". Det som er specielt for "billedet" er at beskueren ikke levnes mange muligheder for at henhøre sine tanker og forestillinger til genstande og fænomener som er fremstillet med andre end kunstens formaal for øje. Beskæftiger man sig med matematik er det mest praktisk at tænke matematisk, drejer det sig om musik at tænke, opfatte musikalsk – det er temmelig nytteløst at drage paralleler med andre omraader, gør man det alligevel kan det kun blive for i endnu højere grad at gøre sig matematikken og musikkens egenart klart –. De samme forhold gør sig gældende ved disse "billeder" der er rensat for saa mange fremmedelementer som det overhovedet er muligt og kan kun med besvær og af indviklede omveje henføres til fænomener uden for kunsten.

Jeg har nu 6 "R+B" foran mig. Der ret forskellige spændende over et omraade fra den lyseste R og B - til den mørkeste. Det er en kendsgerning at synsindtrykket i de 6 tilfælde er forskelligt – at jeg sanser forskellig. Mit øjes og mine sansers reaktioner overfor den helt lyse udgave og den helt mørke er ikke den samme. Over for den lyse sanser jeg en luftighed – en lethed måske noget festligt – over for den mørke en

uigennemtrængelighed – som over for en lukket mur - nattens mørke - et dyb som af sig selv gøres dybere og dybere. Saaledes kan man i en uendelighed digte om hvad man sanser – forestiller sig – ved hvad øjet møder – men man kan ikke paastaa at den lyse sansning er værdifuldere end den mørke – kun at de er forskellige.

Det er ogsaa forskellen mellem den Røde og Blaa der danner "billedet" var den ikke tilstede ville der ikke være tale om nogen struktur men alene om enten en blaa eller rød farve. Nu har jeg foran mig 8 helt identiske "R+B" - hvordan opfattes – sanser – jeg dem? Der sker ingen nævneværdig forandring naar jeg ser fra den ene til den anden – men, gentagelsen's mængde gør et indtryk. Ophobningen ar rødt og blaat. Reduceres antallet til 4 bliver indtrykket selvfølgelig en andet – mindre voldsomt. Reduceres ned til 2 bliver perceptionen igen en hel anden – man bevæger øjet roligt fra den ene til den anden. En – helt alene – opfattes paa en betydelig anderledes maade – "billedet" bliver noget individuelt – og ikke som i de foregaaende tilfælde noget som er en del af en større sammenhæng – en helhed. Der er ikke andre "billeder" til højre eller venstre man kan stille sammenligning med som enten kan skabe en sammenligning eller en forskel – der er kun dette ene "billede" og de to farvede kvadrater opfattes og virker derfor paa en anden – en særlig (men ikke nødvendigvis værdifuldere) maade.

6. med ganske svag variation – man (øjet) standser uvilkaarligt op ved variationerne – de skiller sig ud af helheden.

6. meget forskellige – her virker det enkelte "billede" ikke som en del af en helhed - men som en række selvstændige "billeder". De virker selvfølgelig ind paa hinanden naar de saadan ses paa række – men hvordan de er placeret i forhold til hinanden er ligegyldigt – det eneste de har tilfælles er at de alle er "R+B" – de kan ses samlet og de kan ses enkeltvis uden at det ændre noget væsentligt. Der er naturligvis i en saadan række forskellige "billeder" mere at "se" paa end ved en række helt identiske – men det (behøves ikke at) betyder ikke at de er værdifuldere.

Hvordan man end vender og drejer problemet bliver resultatet – synes jeg – at der er forskelle – ofte meget store – i perceptionen og derigennem i sansning, men at den ene perception ikke kan anses for sandere – rigtigere – værdifuldere end den anden. Den indflydelse perceptionen kan have paa conceptionen kan man kun danne sig visse formodninger om, men ikke med sikkerhed vide noget præcist om.

Er det egentlig saa vigtigt at vide noget om hvordan det man fremstiller opfattes - hvilke conceptioner der udledes af det? Man har en bestemt tanke med at fremstille tingen som man gør, og sandsynligheden for at denne tanke sletikke naar beskueren er meget stor – men hvor vigtigt er det?

Jeg kan godt lide betegnelsen proposition – forslag – for det er egentlig den eneste som er anvendelig overfor et kunstværk – : at stille et forslag

om kunst.

Nogle citater af Joseph Kosuth:

“Esthetics is about subjective opinions on perception”

“ – we can deal esthetically with anything that is in the world that our senses can respond to”

og Wittgenstein “the meaning is the use”

“ – in art notions of “Self-expression” are no more relevant than they are in science, philosophy, or any other field”

“Works of art that try to tell us something about the world are bound to fail.”

“ – and the Concept “art” is a concept which has a particular meaning at a particular time, but which exists only as an idea used by living artists and which exists ultimately only as (cultural) information”

ikke en realitet for mig. Det is
kan opfatte - man ogsa har læst ud fra
mine og min tids forudsætninger er
forman - ikke indholdet.
Ud fra dette er der som den som
hvor der er hvis det er til det
er formen i et kunstværk er det ene-
ste der kan overleve og opfattes
af senere slægtled - da man det
være formen der er kunsten - og den
alene. Om det er rigtigt er is ikke
for sig selv i stand til at be-
svare men er formen er indholds-
løs hvis den ikke fyldes med be-
skuerens forstillinger - det har is
er en kendsgerning. Det som intes-
serer mig ved ideerne kendsgerning
er om man ud fra dette kan hælde
et kunst ikke kan have noget
indhold?

28-8-71

Ud fra det is skrev i går man
man som vil kortigt spørge hvor for som i
det hele taget fra disse kunst?
Hvorfor f. eks. lave den ne B og til kunst-
foreningerne? Er det fordi man i kunsten
har et særligt punkt - oplevelses om røde?
Er særlig forstillinger og begreber kategori
(i lighed med f. eks. metaforik?)
Hvad er det is vil med Bogen?
Hvorfor vil is præsen tage et helt hund-
rede årlig stændig i den hvide billeder?

Ved sammensætningen af det røde og blå
kvadrater mener jeg at være noget fra lit-
en struktur der er som neutral - udtryk-
-løs som måske - ved at sætte de to
kontrasterende farver R - B op ved siden af
hinanden - udelukker jeg enhver æstetisk
dekorativ betrag - som tidligere med at det
er for udvalgte repræsentanter for kategori-
-rien farve - uden at associerer opmærksom-
hed til andre kategorier.

En hver beskriver af disse "billeder" vil
kunne se dem som de er og vil have
svært ved at se dem som noget andet
- perceptionen er direkte uden ret mange
muntlige heder for fejl perception. Beslutningen
stør over for noget som ikke nok ret
langt ud over konstateringen - som da
der ~~ikke~~ lid supplerende, ikke har noget
indhold - nogen del i den skulptur
- mening - konstateres som visende ind-
-hold og meningsløst. Dette vil be-
-skriveren meget hurtigt føle utilfreds-
-stillende hvor for han vil prøve percep-
-tionen en conception i form af et
indhold - en mening - som altså
- le det "Man - så da den forholdet der
sig ved betragtningen af en hver syn-
-lig genstand der er ikke noget specielt
for "lille del" - Det som er specielt
for "lille del" er at beskueren ikke lærer
mange muntlige heder for at han føle sine

kanter og præstillinger til gængsken de og
personer som er fremstillet med vandre
end kunstens formål for sig. Beskæftige
man sig med matematik og det mest
matematisk at tænke matematisk, drejer
det sig om musik at tænke, opfatte,
musikalisk - det er temmelig indflydelse
at drage paralleler med andre områder,
ger man det alligevel kan det være,
blive for i andens hænder og
gøre sig klart - De som er forhold
egnet sig - De som er forhold
man gøre sig gældende ved disse
"billeder" de er ranset for søu mange
frem med elementer som det overholdet
er muntligt og kan man med besvær
og indviklede omveje kan findes
til personer uden for kunsten.

Jeg har nu 6 "R+B" for mig.
Der er en ret forskellige spændende over
et område fra den lyse R og B - til
den mørkeste. Det er en kædes opbygning
af syv indtrykk i de 6 billeder
forskelligt - at jeg som ser forskellig.
Mit øje og mine sanses relationer overfor
den helt lyse udgave af den helt mør-
ke er ikke den som me. Over for den
lyse som ser jeg en luftighed - en letthed
måske noget festligt - over for den mørke
en nogen man trænge sig - som over for en
tinket min - naltars mørke - et dybt
som af sig selv gøres dybere og dybere.

Saaledes kan man i en uendelig grad drøfte om hvad man ser - forestiller sig - ved hvad øjet møder - men man kan ikke prouste at den lyse sansning er vordet fuld - dere end den mørke - men at de er forskellige.

Det er ogsaa forskellen mellem den Røde og Blå der dannes "lille det" var den ikke til stede i alle den ikke være hele om nogen strukturer man alene om enten en blå eller en rød farve.

Nu har jeg foran mig 8 helt identiske "R + B" - hvordan opfatter - sanser - jeg dem? Der står ingen nærværdig for - andring naar jeg ser fra den ene til den anden - men, opfølgelsen mangler det er indtrykt. Ophobningen af retligt blødt. Reaktionen og tallet til 4 bliver indtryktet selv på et øjeblik - mindre voldsomt. Reaktionen med til 2 bliver perceptionen igen en hel anden - man bevæger sig roligt fra den ene til den anden. En - helt alene - opfattes på en bevidst måde - "lille det" bliver noget individuelt - og ikke som i de foregående tilfælde noget som er en del af en større sammenhæng - en helhed. Der er ikke andre "lille det" til hjælp eller støtte man kan stille sammen - men begynder med som enten man skulle en sammenlægning eller en forskel - der er kun dette ene "lille det" i de to forskellige bevægelser opfattes og virker derfor

nu en anden - en særlig (man i lte med-
-vendingis vordifuldere) anrede.

G. med ganske svag variation - man
(ofte) stander med uoverlyst og ved varia-
-tionerne - de skifter sig ind af helheden.

G. meget forskellige - her virker det en-

-kelte "billeder" i lte som en del af
en helhed - man som en række selvstæn-

-dige "billeder". De virker selvstændigt ind
nu hinanden men de som dan ses som
række - man hvordan de er placeret i

forhold til hinanden er lige vigtig -
der eneste de har til fælles er at de

alle er "R+B" - de kan ses som del
de man se enkeltvis under at det

ændre meget væsentligt. Der er natu-
-ligtvis i en sådan række forskellige

"billeder" mere at "se" nu end ved
en række helt i den lte - men det

(behøver i lte at) betyder i lte at
de er vordifulde.

Hvordan man end vender og drejer nær-
-blendet bliver resultatet - synes jeg -
at der er forskelle - ofte meget store -

i perceptionen og derigennem i sansning,
man at den ene perception i lte kan

anses for søndre - i lte - vordifulde
end den anden. Den i lte faldende percep-

-tion kan have mere conception
kun man kan danne sig visse formod-

-ninger om, man i lte med sikkerhed

vide noget præcist om.
Er det egentlig så vigtigt at vide noget
om hvordan det man fremstiller opfattes -
hvilke conceptioner der udledes af det?
Man har en bestemt tanke med at
fremstille tingene som man optr, og send-
synlig holden for at denne tanke selvsagt
noget bestemt er meget stær - man hver
vigtigt er det?
7.8. kan også lide betegnelsen proposi-
-tion - forslag - for det er egentlig
den eneste som er uændelig over for et
kunstværk - i at stille et forslag om
kunst.

Joseph Kosuth:
"Aesthetics is about subjective opinions
on perception"

"- we can deal esthetically with
anything that is in the world that
our senses can respond to"

of Wittgenstein "the meaning is
the use"

"in art notions of "self-expression" are
no more relevant than they are in
science, philosophy, or any other field"

"The works of art that try to tell us
something about the world are bound
to fail."

" - and the concept "art" is a concept which has a particular meaning at a particular time, but which exists only as an idea used by living artists and which exists ~~only as~~ ultimately, only as (cultural) in formation"

31-8-71.

"Bogen" - billedtitel:

1. TO KASSER — 1965.
2. CAMOUFLAGE III — 1965.
3. VARM OG KOLD KASSE 1966 — FEU
4. DEN RØDE - DEN BLÅ — 1966.
ROUGE - BLEU
5. SIGNAL 1966.
6. DISTINKTIONER — 1967.
7. NOCTURNE 1967.
8. FORSKELLEN ER ENS — 1968.
9. TO KVADRATER 1969.
10. PLAKAT - III — 1970.
11. 1-2-2-1 — 1971.
12. CONCEPTION 1978.